

Gubás Csilla

szabadkai születésű, az Echo Televízió hírolvasója és riportere

Gubás Csilla így emlékezett

Nemzeti imánkban arra kérjük Istent, hogy áldja meg a magyart, nyújtson feléje védőkart. Jókai Anna: Ima Magyarorszáért című költeményében is ezért könyörgö: „törvényed vezessen / hogy e kis nép oda ne vesszen / át ne lyukadjon helyünkön a térkép”. Ha Jókai Anna az anyaországot így félti („maradék országnak adj életet kedvet”), akkor mit mondanak a lecsonkolt többiek?

„A lecsonkolt többit / gyógyítgasd, ne engedd / önnön-gyilkosává válni / haza kell találni!”

Tisztelt emlékező közönség! Az anyaország a magyar állampolgárság megadásával megkezdte a magyarság hazatalálását, és a lecsonkolt többi megismerésével gyógyítgatni szeretné a sebeket. Meg kell fogadnunk Jókai Anna intő szavait: valóban haza kell találni, pontosabban: egymásra kell találni közös kultúránkban, nyelvünkben, magyarságunkban, múltunk megismerésében – a maradék országnak és a lecsonkolt többinek.

Az 1944-es partizán megtorlásokról szerencsére nekem nincsenek közvetlen emlékeim, de édesapám elbeszéléséből tudok a családság megpróbáltatásairól, és a '44-45-ös magyar holokausztról. Törökkanizsán, ahol akkor az apai nagyszüleim éltek, 1944. október 7-én vette kezdetét a jugo-soviniszta, kommunista rémuralom. Édesapám még csak másodikos elemista volt, de olyan mély nyomot hagytak benne az akkori események, hogy felnőttként adatokat gyűjtve feljegyzé-

seket készített róluk. A nagyapámmal történteke így emlékezett vissza:

„Édesapám a partizánok bejövételének másnapján már bebörtönözték. A börtönben már ott volt a helybeli gyógyszerész, Mohácsi Imre – a torontálvásárhelyi református püspöknek, Gachal Jánosnak a veje. Itt jegyzem meg, hogy **Gachal püspök urat, annak ellenére, hogy a második világháború alatt jelentős számú szerbet és zsidót mentett meg a pusztulástól, '44 őszén mégis ke-**

dunk, Szirovica András következett volna, de ő látva édesapám megkínzását, elájult. Csak ekkor kérdezték meg tőlük, hogy ők tagjai voltak-e a Délvidéki Magyar Kultúrszövetség (DMKSZ) vezetőségének. Amikor nemleges választ kaptak, elővezették a nagybácsimat, akit már előző este összeszedtek több ismert személlyel együtt, és aki már teljesen össze volt verve. Az történt ugyanis, hogy amikor a nagybácsimat annyira összeverték, vasalóval égették és a fölhasogatott talpába sót szórtak, hogy már észnél sem volt, és megkérdezték, kik voltak a DMKSZ vezetőségében, ő minden ismerősét fölserolta. Édesapám és a gyógyszerész nevét is, pedig ők csak egyszerű tagok voltak a Délvidéki Magyar Kultúrszövetségben – és ez volt a szerencsésük. Sajnos amikor ez kiderült, akkora már édesapám összeverték. Szerencséjére harmadnap egy jóindulatú keresztúri szerb tanító is a börtönőrök között volt, aki ismerte édesapám ártatlanságát, és akinek kegyelméből kiszabadulhatott. Szabadulása előtt még elbúcsúzott a nagybácsimtól, aki már alig élt a kínzások miatt. Ekkor látta őt utoljára.

A bebörtönözötteknek a család minden nap vitt ebédet. Azoknak, akiknek azt mondták, hogy nem kell az ebéd, ez azt jelentette, hogy már nincsenek az élők között. Édesapámnak két napig vittük az ebédet, utána hazaengedték. Amikor hazaért, a konyhában ültünk mindannyian, édesanyám apám hátát borogatta, és ő a kérdéseinkre akkor, semmit sem mert elmondani. Csak a könnyei folytak némán. Nem a fájdalomtól, hanem a **kiszolgáltatottságtól, a megaláztatástól.** Akkor láttam apámat először, s tán utoljára sírni.

Hasonló sors jutott a Magyarkanizsán élő másik nagybácsimnak is. Vitéz Gubás János nagybátyám a vitézségét az első világháborúban szerezte, és a '41-es magyar főlzabadeláskor büszkén viselte. Felesége a bevonuláskor zászlóánya volt, és ezért nagybátyámat

Tökés László 2010. november 5.

(Forrás: VajdaságMa)

„A magyarok számtalanszor bocsánatot kértek a szerbektől a negyvenes évek elején elkövetett vérengzésekért. József Attila költő úgy fogalmaz, hogy a „múltat be kell vallani”. Joggal várható el, hogy ne csak a zsidóktól kérjenek a világon bocsánatot az elkövetett gyilkosságokért, hogy ne csak a szerbektől, hanem a magyaroktól is bocsánatot kérjenek azokért a vérengzésekért, amelyek itt történtek. Javaslom, hogy a történelmi igazságtétel és megbékélés is egy olyan szempont legyen, amely számít az integrációnál. Éppen úgy, ahogy Srebrenica vonatkozásában is történik, hiszen mint tudjuk, ez esetben elkezdődött ez a megbékélési folyamat.”

gyetlenül megkínózták, majd kivégezték, s jeltelen sírba vetették.

A törökkanizsai gyógyszerészt már annyira összeverték, hogy szabadulása után még hónapokig nyomta az ágyat. Mohácsi Imre után édesapám következett, akit egy teknőre fektettek, és úgy megverték, hogy még a fülcimpája is véraláfutásos volt. A szomszéd-

már az első napokban elvitték, s úgy összeverték, hogy szabadulása után hat hónapra a majd két méter magas, száz kilós ember meghalt.”

A délvideki magyar családok többségében élnek hasonló vagy még tragikusabb emlékek, amelyek kibeszéletlenek, mert a félelem még a mai napig sem oldódott fel teljesen az emberekben. Ami azokban a napokban történt, arról eddig beszélni se volt szabad. Nem volt bizonyíték a népiirtásról. Akiket elhurcoltak, azokat éjszaka, titokban vitték el, a sötétség leple alatt. **Összefogdosták a volt magyar katonákat, a szabadságon lévő honvédeket.** Kiirtották az iparosokat, megfizették a parasztságot, megsemmisítették az értelmiséget – írja Illés Sándor, Akikért nem szólt a harang című könyvében. Ezeket a sebeket nem lehetett ápolni, az ártatlan áldozatok nem kaphatták meg a végtisztességet.

Addig nem tudunk továbbszárítani, amíg nem tárjuk fel, nem beszéljük ki ezeket a sebeket. „Azt kellene elérni, hogy egymás szemébe nézhessünk” – írja Matuska Márton a Megtorlás napjai című könyvében. Itt olvashatjuk a következőket is: A majdnem tiszta magyar Bezdán községben 480 férfit mészároltak le, Palánkán a sintértelepen éjjel 50 férfit végeztek ki, tömegsírban pihennek.

Csurog, Zsablya egész magyarságát kiirtották, csecsemőkkel, öregekkel, nőkkel együtt.

5000, 15000 vagy 40-50 000 magyart végeztek ki? Csak azért, mert magyarok voltak. 30 000 magyart deportáltak a partizánok ismeretlen helyekre, mert haláltáborokba, „lógerekbe” kerültek gyerekek, betegek, öregek. Bánságban: Knityanin, Bácskában: Járek, Gákovó, Krusevlye és a többi. Az elsőben 30 000 volt egy időben a fogoly, a bácskaiakban 20 000 körül. Újvidéken rabszolgapiac is volt magyarokból. A protestáns és katolikus templomokat raktárnak használták, a plébániatemplomokat lerombolták, a községekben és határookban a keresztek és a szobrokat ledöntötték, a temetőket elpusztították, 34 magyar papot, lelkészt végeztek ki brutális kegyetlenséggel.

66 év elteltével, **az iskolai hamis történelemoktatás, valamint a kommunista hazugságok belénk sulykolt agy mosása ellenére, bennem mégis ezek az apai emlékek maradtak meg a titói rémuralom napjairól, és ezeket a családi feljegyzéseket kívánom átadni a gyermekeimnek is, mert:** megbocsátani isteni parancsolat, de emlékezni emberi kötelesség!

